

Postanowienie z dnia 25 stycznia 2008 r.

III UZ 17/07

Dopuszczalna jest apelacja uprawnionego do renty z tytułu niezdolności do pracy od wyroku zmieniającego decyzję organu rentowego i niezawierającego orzeczenia o oddaleniu odwołania, w której skarżący kwestionuje oznaczoną w wyroku datę przyznania prawa.

Przewodniczący SSN Kazimierz Jaśkowski, Sędziowie SN: Krystyna Bednarczyk (sprawozdawca), Jerzy Kwaśniewski.

Sąd Najwyższy, po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w dniu 25 stycznia 2008 r. sprawy z odwołania Władysława G. od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społeczny-Oddziału w R. o prawo do renty, na skutek zażalenia ubezpieczonego na postanowienia Sądu Apelacyjnego w Lublinie z dnia 6 listopada 2007 r. [...]

u c h y l i ł zaskarżone postanowienie.

U z a s a d n i e n i e

Postanowieniem z dnia 6 listopada 2007 r. [...] Sąd Apelacyjny-Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Lublinie odrzucił apelację wnioskodawcy Władysława G. od wyroku Sądu Okręgowego-Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Radomiu z dnia 11 kwietnia 2007 r. [...]. Wyrokiem tym Sąd Okręgowy zmienił decyzję Zakładu Ubezpieczeń Społecznych-Oddziału w R. z dnia 23 stycznia 2006 r. odmawiającą przyznania wnioskodawcy prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy i przyznał prawo do tego świadczenia od dnia 16 października 2006 r. do dnia 31 stycznia 2008 r. Od tego wyroku wnioskodawca wniósł apelację domagając się przyznania prawa do renty od dnia 1 stycznia 2006 r. Po stwierdzeniu, że zaskarżony apelacją wyrok nie zawiera rozstrzygnięcia o prawie do renty z tytułu niezdolności do pracy przed dniem 16 października 2006 r. Sąd Apelacyjny uznał, że apelacja jest skierowana przeciw nieistniejącemu orzeczeniu. Wnioskodawcy służyło prawo żądania uzupełnienia wyroku w trybie art. 351 § 1 k.p.c., natomiast apelacja jest niedopuszczalna.

Powinna ona zostać odrzucona przez Sąd pierwszej instancji na podstawie art. 370 k.p.c., a skoro Sąd ten tego nie uczynił, apelacja podlega odrzuceniu na podstawie art. 373 k.p.c.

Postanowienie to zaskarżył zażaleniem wnioskodawca wnosząc o jego uchylenie. Zarzucił on, że spór o przyznanie renty z tytułu czasowej niezdolności do pracy różni się od innych typowo cywilnych procesów, gdzie sąd musi w sposób jednoznaczny wskazać, które ze zgłoszonych roszczeń uwzględnia i w jakiej części, a które oddala. W sprawie niniejszej wnioskodawca zgłosił roszczenie o przedłużenie okresu pobierania renty z tytułu częściowej niezdolności do pracy, z której to renty już wcześniej korzystał. Ponieważ stan jego zdrowia nie uległ poprawie, oczywiste było, że żąda tej renty od dnia następnego po dniu, kiedy ustało prawo do renty wcześniej pobieranej. Decyzję odmawiającą prawa do renty wnioskodawca zaskarżył w całości. Sąd pierwszej instancji przyznał rentę od dnia 16 października 2006 r. ustalając, że od tego dnia datuje się niezdolność wnioskodawcy do pracy. Zdaniem wnioskodawcy powagą rzeczy osądzonej objęty jest także okres do 16 października 2006 r., gdyż Sąd Okręgowy rozpoznał całość roszczenia wnioskodawcy. Wyrok podlega zaskarżeniu, mimo że w jego sentencji Sąd nie wskazał, że oddala żądanie. W uchwale składu siedmiu sędziów z dnia 25 lutego 1999 r., III ZP 34/98 (OSNAPiUS 2000 nr 2, poz. 44), Sąd Najwyższy przyjął, że dopuszczalna jest apelacja od wyroku, którym Sąd pierwszej instancji zasądził odszkodowanie zamiast przywrócenia do pracy i nie oddalił powództwa w żadnym zakresie. Podobną zasadę należy stosować w niniejszej sprawie, tym bardziej, iż stanowisko takie pozostaje w zgodzie z zasadami ekonomii procesowej.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zażalenie jest uzasadnione. Postępowanie w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych jest postępowaniem odrębnym i w zakresie wyrokowania rządzi się odmiennymi regułami niż „proces cywilny”. Zgodnie z art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. w razie uwzględnienia odwołania sąd zmienia zaskarżoną decyzję i orzeka co do istoty sprawy. Orzeczenie co do istoty sprawy w przypadku rozpoznawania odwołania od decyzji odmawiającej przyznania prawa do świadczeń musi zastępować decyzję uwzględniającą to żądanie. Musi więc zawierać wszystkie elementy, jakie powinny się znajdować w decyzji organu rentowego. W przypadku wadliwego określenia któ-

regoś z wymaganych elementów, błąd sądu pierwszej instancji może być naprawiony tylko w drodze zaskarżenia wyroku tego sądu. Jeżeli sąd pierwszej instancji zmienia decyzję organu rentowego odmawiającą przyznania prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy, musi określić w wyroku czy przyznaje rentę z tytułu całkowitej czy częściowej niezdolności do pracy, oznaczyć datę początkową prawa do renty, określić czy renta jest stała czy okresowa i w tym ostatnim przypadku oznaczyć datę końcową trwania przyznanego prawa (art. 59 i art. 62 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, jednolity tekst: Dz.U. z 2004 r. Nr 39, poz. 353 ze zm.). Osoba, której prawo do renty z tytułu niezdolności do pracy przyznano wyrokiem sądu, może w drodze apelacji żądać zmiany tego wyroku przez przyznanie renty z tytułu całkowitej niezdolności do pracy zamiast z tytułu częściowej niezdolności do pracy lub przez przyznanie renty stałej zamiast okresowej. Podobnie dopuszczalna jest apelacja uprawnionego do renty z tytułu niezdolności do pracy od wyroku zmieniającego decyzję organu rentowego i niezawierającego orzeczenia o oddaleniu odwołania, w której skarżący kwestionuje oznaczoną w tym wyroku datę przyznania prawa. Chociaż treść żądania co do daty początkowej prawa do renty można wyinterpretować z treści wniosku, co uzasadniałoby częściowe oddalenie odwołania, to ewentualne wady w zakresie tego elementu wyroku należy traktować tak samo jak błędy w innych elementach (rodzaj renty lub okres jej trwania), co do których nie ma wymagania ich określenia we wniosku. Nie było zatem podstawy do uznania apelacji wnioskodawcy za niedopuszczalną i jej odrzucenia.

Z tych przyczyn Sąd Najwyższy na podstawie art. 398¹⁵ § 1 zdanie pierwsze k.p.c. w związku z art. 394¹ § 3 k.p.c. uchylił zaskarżone postanowienie.

=====